

Husaby kyrka

Efter det att Olof Skötkonung hade låtit döpa sig i Husaby källa, enligt traditionen några år efter år 1000 av den anglosaxiske missions biskopen Sigfrid, skänkte han sin kungsgård Husaby till ett första svenska biskopssäte. Den kyrka som restes på kungsgården var en träkyrka i den urgamla inhemska stavbyggnads tekniken. Redan i slutet av 1000-talet fogades till kyrkan ett mäktigt stentorn "sk. västverk" i väster, som huvudsakligen skulle användas till försvarsändamål. Sådana torn restes ofta i anslutning till kejserliga och kungliga kyrkor.

Ett stycke in på 1100-talet revs den gamla stavkyrkan, och långhus och ett absidförsett kor byggdes i anslutning till tornet. Kyrkans valv kom till på 1300-talet med målningar. Dessa överkalkades på 1700-talet med togs åter fram vid restaureringen 1901. De var då svårt skadade och målades om med bilder ur Jesu liv, utom i koret, där de ursprungliga målningarna är kvar. År 1566 brändes kyrkan av danskarna och 1735 brann södra delen av tornet efter ett blixtnedslag.

I koret finns ett ovanligt litet fönster, ett kommuniionsfönster, som var avsett för dom som av någon anledning inte fick komma in i kyrkan. I koret finns det två möbler från 1200-talet, den sk biskopsstolen och munkbänken. Dopfunten är från 1200-talet. Kyrkans stenaltare har en relikgömma, och altartavlan samt predikstolen är från 1671 och skänkt av Magnus Gabriel De la Gardie. Altartavlan är från samma tid och även den en gåva från Magnus Gabriel de la Gardie på Läckö. Dopfunten och triumfkrucifixet är från 1200-talet liksom den gamla biskopsstolen, en av Sveriges äldsta möbler. Till vänster i koret hänger kyrkans gamla altartavla, en vacker Madonnabild från 1300-talet.

Golvet i såväl långhuset, koret och absiden är täckt av gravhällar. Utanför kyrkans ingång finns två gamla gravar, varav den ena (norra) är en biskopsgrav. Husaby är ett välbesökt turistmål med en mängd sevärdheter i omgivningarna som t.ex. kyrkan, biskopsborgen, Flyhovs hållristningar, Lasse i bergets grotta, Martorps och Bratteforsfallen för att nämna de närmast liggande. Samt naturligtvis Sigfridskällan där konung Olof Skötkonung döptes.

Den 14 juni 2000 firades ett stort 1000-årsjubileum i Husaby med anledning av Olof Skötkonungs dop i Husaby källa. Svenska kyrkan firade då 1000 år av kristen tro i Sverige. Då byggdes 1000-årsaltaret som används vid friluftsgudstjänster m m om sommaren. Detta altare byggdes av stenar från 200 församlingar runt omkring i Västsverige. Detta altare kan du besöka i pilgrimsparken öster om kyrkan.